
Hipertansiyon Tanı ve Tedavisine Güncel Yaklaşım

Editörler
Yusuf Ziya ŞENER
Metin OKŞUL

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da Bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7496-02-5

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kitap Adı

Hipertansiyon Tanı ve Tedavisine
Güncel Yaklaşım

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Editörler

Yusuf Ziya ŞENER
ORCID iD: 0000-0001-5151-5133

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Metin OKŞUL

ORCID iD: 0000-0002-4759-4868

Bisac Code

MED010000

DOI

10.37609/akya.607

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Hipertansiyon toplumda en sık görülen kardiyovasküler hastalıktır ve çoğunlukla sinsi bir seyir göstererek hedef organ hasarına sebep olur. Hipertansiyonun toplumdaki morbidite ve mortalite yükü üzerine azımsanmayacak bir etkisi vardır. Hipertansiyon; yaşam tarzı değişiklikleri ve medikal tedavi ile pek çok hastada kontrol edilebilmektedir ve nadiren girişimsel tedavilere ihtiyaç duyulmaktadır. Çoğunlukla asemptomatik seyretmesi nedeniyle hastaların çok azı tanı alır ve tedavi uyumsuzluğu nedeniyle tanı alanların çok azı uygun bir şekilde tedavi edilir. Sağlık alanında çalışanların neredeyse tümü çalışma hayatlarının belirli bir döneminde bu hasta grubuyla karşı karşıya kalmakta ve bu hastaların yönetiminde aktif rol oynamak durumunda kalmaktadır. Bütün bu sebepler bu kitabı yazmaya karar vermemizde itici güç oldu. Alışıl gelmiş düşüncenin aksine hipertansiyon sadece kardiyologları ve iç hastalıkları uzmanlarını değil bütün disiplinleri ilgilendiren bir hastalıktır ve bu nedenle de biz Türkiye'nin dört bir yanından çeşitli uzmanlık alanlarından birçok seçkin yazarı bir araya getirmeyi planladık. Hipertansiyonun tanısından; girişimsel tedavilerine varana kadar hipertansiyon yönetimi enine boyuna tartışıldı. Ortaya çok güzel bir eser çıktı. Emek veren bütün yazarlarımıza ve Akademisyen yayınevinin emektar çalışanlarına sonsuz teşekkürler.

Uzm. Dr. Yusuf Ziya ŞENER

Uzm. Dr. Metin OKŞUL

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1

HİPERTANSİYON TANIMI VE TANISI

- Bölüm 1** Hipertansiyon Tanımı ve Sınıflandırılması.....3
Hakan Gökalp UZUN
- Bölüm 2** Ambulatuvar Kan Basıncı Monitorizasyonu 9
Anar MAMMADLİ
- Bölüm 3** Hipertansiyon Hastasında Prognostik Biyokimyasal Belirteçler 17
Mine Büşra PEHLİVAN
- Bölüm 4** Hipertansiyon Tanısında Radyolojik Görüntüleme.....33
Yasin SARIKAYA

ÜNİTE 2

HİPERTANSİYONUN MEDİKAL TEDAVİSİ

- Bölüm 5** RAAS Blokörleri.....49
Serdar SÖNER
- Bölüm 6** Kalsiyum Kanal Blokerleri.....65
Ercan TAŞTAN
- Bölüm 7** Hipertansiyon Tedavisinde Diüretikler..... 79
Yelda SALTAN ÖZATEŞ
- Bölüm 8** Beta Blokerler 95
Önder ÖZTÜRK
Cansu ÖZTÜRK
- Bölüm 9** Alfa Blokerler 103
Mehmet Rasih SONSÖZ
- Bölüm 10** Santral Adrenerjik Blokerler 107
Bekir ÇALAPKORUR

ÜNİTE 3

HİPERTANSİYONUN GİRİŞİMSEL TEDAVİSİ

- Bölüm 11** Dirençli Hipertansiyon Hastalarında Renal Sempatik Denervasyon Tedavisi.....115
Erkan BAYSAL
- Bölüm 12** Dirençli Hipertansiyonda Renal Denervasyon Dışı Cihaz Tedavi Yöntemleri 121
Habibe KAFES

ÜNİTE 4

SPESİFİK HASTA POPULASYONLARINDA HİPERTANSİYON YÖNETİMİ

- Bölüm 13** Diyabetik Hastalarda Hipertansiyon Tedavisi 139
Murat PEHLİVAN
- Bölüm 14** Kronik Böbrek Hastalığında Hipertansiyon Tedavisi.....159
Elif ÇETİN
- Bölüm 15** Renal Transplant Hastalarında Hipertansiyon Tedavisi.....175
Cebrail CEBRAİLOV
- Bölüm 16** Koroner Arter Hastalığı ve Hipertansiyon 181
Arzu YILDIRIM
- Bölüm 17** Kalp Yetmezliği Hastasında Hipertansiyon Tedavisi 191
Bedrettin BOYRAZ
- Bölüm 18** Kalp Kapak Hastalıklarında Hipertansiyon Tedavisi.....201
Burcu AGGÜL
- Bölüm 19** Hipertrofik Kardiyomyopati Hastasında Hipertansiyon Tedavisi 211
Ümit İNCİ
- Bölüm 20** Periferik Arter Hastasında Hipertansiyon Tedavisi 217
Hasan Murat UĞURLU
- Bölüm 21** Atrial Fibrilasyon HT Tedavisi 223
Eyüp ÖZKAN
- Bölüm 22** Pulmoner Hipertansiyon Hastalarında Esansiyel Hipertansiyon Tedavisine Yaklaşım.....231
Zafer YALIM

Bölüm 23	Kongenital Kalp Hastalıklarında Hipertansiyon Tedavisi.....	237
	<i>Özcan Ekin KAYAN</i>	
Bölüm 24	Kardiyak Transplantlı Hastalarda Hipertansiyon Tedavisi	247
	<i>İsmail TATLI</i>	
	<i>Muhammed SÜLEYMANOĞLU</i>	
Bölüm 25	Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığında Hipertansiyonun Tedavisi.....	257
	<i>Güngör ÜSTÜN</i>	
Bölüm 26	OSAS ve Hipertansiyon Tedavisi	277
	<i>Deniz Dilan NAKİ TEKİN</i>	
Bölüm 27	Gebelikte Hipertansiyon ve Tedavisi	289
	<i>Adem AKTAN</i>	
Bölüm 28	Ovaryan Hiperstimülasyon Sendromu ve HT Tedavisi.....	305
	<i>Uğur Ozan DEMİRHAN</i>	
Bölüm 29	Kanser Tedavisi İlişkili Hipertansiyon ve Tedavisi.....	311
	<i>Burçin ÇAKAN DEMİREL</i>	
Bölüm 30	Paraneoplastik Hipertansiyon	325
	<i>Veli POLAT</i>	
Bölüm 31	Geriatrik Hastada Hipertansiyon Tedavisi	329
	<i>Serdar CEYLAN</i>	
	<i>Mustafa CANKURTARAN</i>	
Bölüm 32	Kronik Karaciğer Yetmezliğinde Antihipertansif Tedavi	343
	<i>Ozan Fatih SARIKAYA</i>	
Bölüm 33	HIV ve Hipertansiyon	351
	<i>Çağlayan Merve AYAZ</i>	
Bölüm 34	SVO Hastasında Akut ve Kronik Hipertansiyon Tedavisi	357
	<i>Songül BAVLİ</i>	
Bölüm 35	Transgender Bireylerde Hipertansiyon	367
	<i>Mehdi HOUSSEIN</i>	
Bölüm 36	Gut ve Hipertansiyon.....	379
	<i>Canan Elif YILDIZ</i>	
Bölüm 37	Büyük Damar Vaskülitleri ve Hipertansiyon	383
	<i>Nevzat KOCA</i>	

Bölüm 38	Benign Prostat Hiperplazisinde Hipertansiyon Tedavisi	403
	<i>Muzaffer BAYHATUN</i>	
Bölüm 39	Eretil Disfonksiyonu Olan Hastada Hipertansiyon Tedavisi	409
	<i>Erkan DEMİRCİ</i>	
Bölüm 40	Psikiyatrik Hastalıklar ve Hipertansiyon	415
	<i>Halil İbrahim BİTER</i>	
Bölüm 41	Glokom Hastasında Hipertansiyon Tedavisi	427
	<i>Fatma SAVUR</i>	
Bölüm 42	Psoriasiste Hipertansiyon Yönetimi	435
	<i>Ece GÖKYAYLA</i>	
	<i>Kağan CİNGÖZ</i>	
Bölüm 43	Anestezi İndüksiyonu ve Kan Basıncı Yüksekliği	445
	<i>Ziya APAYDIN</i>	
Bölüm 44	Alerjik Hastalarda Hipertansiyon Tedavisine Yaklaşım	451
	<i>Sümeyra Alan YALIM</i>	
Bölüm 45	COVID-19 Hastalarında Hipertansiyon Yönetimi	461
	<i>Can ÖZKAN</i>	

ÜNİTE 5

HİPERTANSİYONUN SPESİFİK FORMLARI VE SEKONDER HİPERTANSİYON

Bölüm 46	İzole Sistolik Hipertansiyonlu Hastaya Yaklaşım	469
	<i>Mehmet Zülkif KARAHAAN</i>	
Bölüm 47	Nokturnal Hipertansiyon ve Tedavisi	477
	<i>Yücel KANAL</i>	
Bölüm 48	Psödohipertansiyon	483
	<i>Arzu YILDIRIM</i>	
Bölüm 49	Dirençli Hipertansiyon Tanımı ve Yönetimi	487
	<i>Ersin İBİŞOĞLU</i>	
Bölüm 50	Sekonder Hipertansiyon ve Tedavisi	501
	<i>İlyas ÇETİN</i>	
Bölüm 51	Renal Arter Stenozu ve Hipertansiyon	519
	<i>Ayşe İrem DEMİRTOLA</i>	

Bölüm 52 İlaç ilişkili Hipertansiyon ve Tedavisi	531
<i>İsmail BALABAN</i>	
Bölüm 53 Feokromasitoma/Paraganglioma ve Hipertansiyon	539
<i>Mert EVLİCE</i>	
Bölüm 54 Primer Hiperaldosteronizm	551
<i>Zehra Yağmur ŞAHİN ALAK</i>	
Bölüm 55 Aort Koarktasyonu ve Hipertansiyon.....	563
<i>Ferdi SEZER</i>	
Bölüm 56 Genetik Hipertansiyon Sendromları	575
<i>Yusuf Ziya ŞENER</i>	
Bölüm 57 Hipertansif Krizler	583
<i>Hülya TOSUN SÖNER</i>	

ÜNİTE 6

HİPERTANSİYON HASTASINDA PREOPERATİF DEĞERLENDİRME

Bölüm 58 Hipertansiyon Hastasında Preoperatif Değerlendirme.....	599
<i>Sinem ÇAKAL</i>	

YAZARLAR

Uzm. Dr. Burcu AGGÜL

Tatvan Devlet Hastanesi, Kardiyoloji
Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-3205-4313

Uzm. Dr. Adem AKTAN

Mardin Devlet Hastanesi, Kardiyoloji
Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-0505-9784

Uzm. Dr. Ziya APAYDIN

Ziya Apaydın, İstanbul Haseki EAH,
Kardiyoloji Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-3508-8658

Uzm. Dr. Çağlayan Merve AYAZ

Ankara Şehir Hastanesi, Enfeksiyon
Hastalıkları Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-2574-8683

Uzm. Dr. İsmail BALABAN

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi Kardiyoloji Kliniği

ORCID iD: 0000-0002-1866-349X

Uzm. Dr. Songül BAVLI

Suşehri Devlet Hastanesi, Nöroloji
Kliniği

ORCID iD: 0000-0002-1688-7828

Uzm. Dr. Muzaffer BAYHATUN

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği

ORCID iD: 0000-0001-6722-3792

Doç. Dr. Erkan BAYSAL

SBÜ Diyarbakır Gazi Yaşargil EAH,
Kardiyoloji Kliniği

ORCID iD: 0000-0001-6034-9413

Uzm. Dr. Halil İbrahim BİTER

SBÜ Haseki EAH, Kardiyoloji Kliniği

ORCID iD: 0000-0002-5355-6729

Uzm. Dr. Bedrettin BOYRAZ

Özel Doruk Yıldırım Hastanesi,
Kardiyoloji Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-1831-182X

Prof. Dr. Mustafa CANKURTARAN

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç
Hastalıkları AD, Geriatri BD

ORCID iD: 0000-0002-8213-7515

Uzm. Dr. Cebrail CEBRAİLOV

Hacettepe Üniversitesi, Nefroloji Kliniği

ORCID iD: 0000-0002-7114-6491

Uzm. Dr. Serdar CEYLAN

Hacettepe Üniveristesi Tıp Fakültesi,
İç Hastalıkları AD, Geriatri BD

ORCID iD: 0000-0001-5885-4023

Uzm.Dr. Kağan CİNGÖZ

Kırklareli Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları
Kliniği

ORCID iD: 0000-0002-0875-5403

Uzm. Dr. Sinem ÇAKAL

Haseki Eğitim Araştırma Hastanesi,
Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-2714-4584

Uzm. Dr. Burçin ÇAKAN DEMİREL

Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi
Onkoloji BD
ORCID iD: 0000-0003-0734-0692

Uzm. Dr., Bekir ÇALAPKORUR

Kayseri Şehir Eğitim ve Araştırma
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-9760-1827

Uzm. Dr. Elif ÇETİN

Tatvan Devlet Hastanesi Kardiyoloji
Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-9519-9881

Uzm. Dr. İlyas ÇETİN

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-0331-9167

Uzm. Dr. Erkan DEMİRCİ

Kayseri Şehir Hastanesi Kardiyoloji
Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-0398-2647

Uzm. Dr. Uğur Ozan DEMİRHAN

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-8261-9330

Uzm. Dr. Ayşe İrem DEMİRTOLA

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-4846-0770

Uzm. Dr. Mert EVLİCE

Adana Şehir Hastanesi, Kardiyoloji
Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-4733-6348

Dr. Ece GÖKYAYLA

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Deri ve
Zührevi Hastalıkları AD
ORCID iD: 0000-0003-0178-6642

Uzm. Dr. Mehdi HOUSSEIN

Ankara Şehir Hastanesi Endokrinoloji
Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-2527-5962

Uzm. Dr. Ersin İBİŞOĞLU

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-1231-0933

Dr. Öğr. Üyesi Ümit İNCİ

SBÜ Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve
Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-7412-1222

Uzm. Dr. Habibe KAFES

Ankara Şehir Hastanesi, Kardiyoloji
Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-3240-6334

Uzm. Dr. Yücel KANAL

Tokat Devlet hastanesi, Kardiyoloji
Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-0934-0266

Doç. Dr. Mehmet Zülkif KARAHAN

Diyarbakır Gazi Yaşargil EAH,
Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-8145-9574

Uzm. Dr. Özcan Ekin KAYAN

Universitatkllinikum Giessen und
Marburg, Standort Marburg, Kalp ve
Damar Cerrahisi
ORCID iD: 0000-0002-1793-6564

Uzm. Dr. Nevzat KOCA

İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi İç Hastalıkları
AD, Romatoloji BD
ORCID iD: 0000-0002-4788-7935

Uzm. Dr. Anar MAMMADLİ

Bayındır Söğütözü Hastanesi,
Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-1351-1905

Uzm Dr. Deniz Dilan NAKİ TEKİN

Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-0113-9907

Uzm. Dr. Yelda SALTAN ÖZATEŞ

İstanbul Başakşehir Çam Sakura Şehir
Hastanesi Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-5080-542X

Uzm. Dr. Can ÖZKAN

Muş Devlet Hastanesi, Kardiyoloji
Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-6255-711X

Uzm. Dr. Eyüp ÖZKAN

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-0792-628X

Asst. Dr. Cansu ÖZTÜRK

SBÜ Diyarbakır Gazi Yaşargil EAH
Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-0547-6510

Prof. Dr. Önder ÖZTÜRK

SBÜ Diyarbakır Gazi Yaşargil EAH
Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-4204-0599

Uzm. Dr. Murat PEHLİVAN

Yozgat Boğazlıyan Devlet Hastanesi İç
Hastalıkları Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-5427-2122

Uzm. Dr. Mine Büşra PEHLİVAN

Yozgat Boğazlıyan Devlet Hastanesi
Biyokimya Laboratuvarı
ORCID iD: 0000-0002-9329-3513

Uzm. Dr. Veli POLAT

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir
Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-3871-8248

Dr. Öğr. Üyesi Yasin SARIKAYA

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri
Üniversitesi, Tıp Fakültesi Radyoloji AD
ORCID iD: 0000-0003-4504-1335

Uzm. Dr. Ozan Fatih SARIKAYA

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Gastroenteroloji BD
ORCID iD: 0000-0002-3452-9207

Uzm. Dr. Fatma SAVUR

İstanbul Başak Şehir Çam ve Sakura
Şehir Hastanesi, Göz Hastalıkları Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-5769-5876

Uzm. Dr. Ferdi SEZER

SBÜ Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve
Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0001-8707-1677

Uzm. Dr. Mehmet Rasih SONSÖZ

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-1535-5168

Uzm. Dr. Serdar SÖNER

SBÜ Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-2807-6424

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed SÜLEYMANOĞLU

Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji AD
ORCID iD: 0000-0003-1128-9455

Uzm. Dr. Zehra Yağmur ŞAHİN ALAK

Sağlık Bilimler Üniversitesi Bursa Yüksek İhtisas EAH, Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-7380-4603

Uzm. Dr. Ercan TAŞTAN

SBÜ Diyarbakır Gazi Yaşargil EAH, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-4896-6993

Arş. Gör. Dr. İsmail TATLI

Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0002-9800-2105

Asst. Dr. Hülya TOSUN SÖNER

Dicle Üniversitesi, Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD
ORCID iD: 0000-0003-1524-8685

Uzm. Dr. Hasan Murat UĞURLU

Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-3786-7145

Uzm. Dr. Hakan Gökalp UZUN

İzmir Tepecik EAH, Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-4194-0579

Uzm. Dr. Güngör ÜSTÜN

Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-3015-1101

Dr. Öğr. Üyesi Zafer YALIM

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kardiyoloji AD
ORCID iD: 0000-0001-7736-0205

Dr. Sümeyra Alan YALIM

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Allerji ve İmmünoloji AD
ORCID iD: 0000-0001-5986-0513

Dr. Öğr. Üyesi Arzu YILDIRIM

İstanbul Medipol Üniv. Kardiyoloji AD
ORCID iD: 0000-0001-7545-6318

Uzm. Dr. Canan Elif YILDIZ

Tokat Devlet Hastanesi Kardiyoloji Kliniği
ORCID iD: 0000-0003-3689-5144